

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «УСТИМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(AFFAIRE USTIMOVA c. UKRAINE)**

(Заява № 24335/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

25 вересня 2008 року

ОСТАТОЧНЕ
25.12.2008

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

У справі «Устімова проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Пеер Лоренцен (*Peer Lorenzen*), Голова,
п. Райт Маруст (*Rait Maruste*),
п. Карел Юнгвірт (*Karel Jungwiert*),
п. Володимир Буткевич (*Volodymyr Butkevych*),
п. Марк Віллігер (*Mark Villiger*),
пані Миряна Лазарова-Трайковська (*Mirjana Lazarova Trajkovska*),
пані Здравка Калайджієва (*Zdravka Kalaydjieva*), судді,
та пані Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 2 вересня 2008 року,
постановляють таке рішення, що було прийнято того дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена проти України за заявою (№ 24335/03), поданою до Суду 2 липня 2003 року громадянкою України пані Ніною Никифорівною Устімовою (далі — заявниця) відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція).

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим, Міністерство юстиції.

3. 29 листопада 2006 року Суд вирішив направити Уряду скарги за пунктом 1 статті 6, статтею 13 Конвенції, а також статтею 1 Першого протоколу. Згідно з пунктом 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо суті справи та її прийнятності одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилася в 1953 році та мешкає в м. Олександрія, Кіровоградська область.

5. В 1999 році заявниця звернулась до суду із позовом до колишнього роботодавця, транспортного підприємства АТР-13506, 26,1 % акцій якого належали державі, вимагаючи погашення заборгованості із заробітної плати.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

6. Рішенням від 20 січня 2000 року Олександрійський міський суд задовольнив позов заявниці, присудивши сплатити їй 2244,21¹ грн. Це рішення частково виконане.

7. В червні 2001 року заявниця подала до суду позов до відділу державної виконавчої служби Олександрійського управління Міністерства юстиції України, вимагаючи відшкодування останнім матеріальної та моральної шкоди, спричиненої бездіяльністю останнього. Рішенням від 1 липня 2002 року Олександрійський міський суд відмовив у задоволенні позову заявниці. Ухвалами від 22 січня 2003 року та 14 жовтня 2005 року апеляційний суд Кіровоградської області та Верховний Суд відповідно залишили це рішення без змін.

8. В серпні 2002 року заявниця звернулася до суду із новим позовом до транспортного підприємства АТП-13506, вимагаючи компенсації матеріальної та моральної шкоди, завданої за період затримки у виплатах. Рішенням від 2 жовтня 2003 року Олександрійський міський суд відмовив заявниці у задоволенні позову, встановивши, що є таке, що набрало законної сили, постановлене по спору між тими ж сторонами про той же предмет рішення Олександрійського міського суду від 20.01.2000. Це рішення залишено без змін ухвалами від 17 лютого 2004 року та 8 квітня 2005 року апеляційного суду Кіровоградської області та Верховного Суду України відповідно.

9. Листом від 8 вересня 2003 року заступник прокурора прокуратури м. Олександрії повідомив заявницю, що виконавче провадження закінчено через відсутність у боржника коштів на банківських рахунках та з огляду на неможливість продати на аукціоні майно боржника з метою погашення заборгованості на підставі Закону України № 2864-III «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна», яким встановлено заборону на продаж майна підприємств, 25 % або більше акцій яких належать державі.

10. Рішення, винесене на користь заявниці, виконане двома платіжними дорученнями від 3 та 10 вересня 2004 року.

ЩОДО ПРАВА

I. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6, СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ

11. Заявниця стверджує, що невиконання рішення, винесеного на її користь, порушує її права, передбачені пунктом 1 статті 6 та статтею

¹ Приблизно 397,11 євро.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

13 Конвенції, а також статтею 1 Першого протоколу, які передбачають:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 13

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

А. Щодо прийнятності

12. Суд констатує, що ці скарги не є явно необґрунтованими в контексті пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд не вбачає жодних інших підстав для визнання скарг неприйнятними. Тому Суд визнає їх прийнятними.

В. Щодо суті

13. Уряд посилається на фінансові труднощі державного підприємства, про яке йдеться, та наполягає на тому факті, що розпочато процедуру санації та що вимоги кредиторів задовольняються в порядку черговості в залежності від поповнення коштів на рахунку підприємства-боржника. Уряд стверджує, що надмірна тривалість виконання була зумовлена необхідністю дотримати належний баланс між інтересами різних осіб.

14. Крім того, Уряд наполягає, що після надіслання заяви рішення, винесене на користь заявниці, було виконане в повному обсязі.

15. Заявниця висловлює заперечення.

16. Суд зазначає, що рішення від 20 січня 2000 року залишалось невиконаним в повному обсязі до 10 вересня 2004 року, тобто близько чотирьох років та восьми місяців.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

17. Суд нагадує, що він неодноразово розглядав справи, в яких порушувались питання, подібні до питань у даній справі, та встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу (див., наприклад, рішення у справах «Ромашов проти України» (*Romashov c. Ukraine*), № 67534/01, п. 27, від 27 липня 2004 року; «Войтенко проти України» (*Voytenko c. Ukraine*). Проаналізувавши всю надану інформацію, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, що здатний переконати його дійти іншого висновку в даній справі.

18. Що стосується виконання рішення після надіслання справи Уряду, то Суд вже розглядав подібну ситуацію у справах «Владимирський проти України» (*Vladimirskiy c. Ukraine*), рішення від 8 листопада 2005 р., № 2518/03, п. 18, та «Шарко проти України» (*Sharko c. Ukraine*), № 72686/01, пп. 40–42, рішення від 19 квітня 2005 року, в яких Суд встановив порушення статті 1 Першого протоколу, навіть коли рішення, винесене на користь заявника, було виконане.

19. Отже, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

20. З огляду на констатацію порушення пункту 1 статті 6 та статті 1 Першого протоколу, Суд не вважає за необхідне розглядати окремо питання щодо порушення статті 13 (див., серед іншого, рішення у справі «Деркач та Палек проти України» (*Derkatch et Palek c. Ukraine*), №№ 34297/02 та 39574/02, п. 42, від 21 грудня 2004 року).

II. ЩОДО ІНШИХ СТВЕРДЖУВАНИХ ПОРУШЕНЬ

21. Заявниця також скаржиться на порушення статей 1, 3, 4, 5, 8 та 14 Конвенції в зв'язку з тривалим невиконанням рішення, винесеного на її користь.

22. Виходячи з сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав та свобод, гарантованих Конвенцією. Тому ця частина заяви є явно необґрунтованою та має бути відхилена згідно з пунктами 3, 4 статті 35 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

23. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

А. Шкода

24. Заявниця вимагає 343 євро відшкодування матеріальної шкоди та 15 000 євро відшкодування моральної шкоди, якої вона зазнала.

25. Уряд оскаржує ці вимоги.

26. Суд не вбачає причинно-наслідкового зв'язку між констатованими порушеннями та стверджуваною матеріальною шкодою та відхиляє цю вимогу. Проте він присуджує заявниці 1200 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

27. Заявниця не висуває жодної вимоги.

28. Тому Суд нічого їй не присуджує.

С. Пеня

29. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною щодо скарг за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції, а також за статтею 1 Першого протоколу, а решту заяви — непринятною.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що мало місце порушення статті 1 Першого протоколу.

4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати окремо скаргу на порушення статті 13 Конвенції.

5. *Постановляє*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна виплатити заявниці 1200 (тисячу двісті євро) відшкодування моральної шкоди, плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цієї суми;

б) зазначену суму має бути конвертовано в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

РІШЕННЯ У СПРАВІ «УСТІМОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

с) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти.

6. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено французькою мовою і повідомлено в письмовій формі 25 вересня 2008 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
(*C. Westerdik*)
Секретар

П. ЛОРЕНЦЕН
(*P. Lorenzen*)
Голова